

УДК [930.2:911] (477.83)"15"

Богдан СМЕРЕКА

(Львів)

ПОБОРОВІ РЕЄСТРИ ЯК ДЖЕРЕЛО ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВОЛОДІНЬ ТА ЇХ ВЛАСНИКІВ У ЛЬВІВСЬКІЙ ЗЕМЛІ РУСЬКОГО ВОЄВОДСТВА В XVI ст.

Змістовним матеріалом для дослідження приватного землеволодіння у Речі Посполитій є корпус поборових реєстрів – різновид фіскальних джерел, численні зразки яких відклалися у збірці Архіву Коронного Скарбу Головного Архіву давніх актів у Варшаві. Документи, що уклалися з метою збору поборового податку для королівської казни, фіксують імена очільників приватних міст та сіл, що дає змогу оцінювати масштаби шляхетського землеволодіння, ідентифікувати власників та встановити розміри підпорядкованих їм маєтностей.

Хронологічно найраннішим віднайденим нами поборовим реєстром Львівської землі Руського воєводства є документ 1510 року¹, який був детальною ілюстрацією масштабів знищень, завданих у 1509 р. походом молдавського господаря Богдана III Сліпого (Кривого) на Галичину. Незважаючи на те, що невдовзі після молдавського нападу відбулася серія руйнівних татарських набігів, збір поборового податку відбувався регулярно – зокрема, у 1512, 1515², 1517 та 1520 рр.³

Реєстри могли мати різну структуру – наприклад, у вигляді текстових блоків, де у першому рядку була зафіксована назва поселення, нижче зліва зазначалося число ланів і далі (з нового рядка) кількість загородників, комірників, наявність священнослужителя, мельника, корчмаря тощо. Справа вказувався розмір коштів, які сплачувалися з земельних угідь та об'єктів інфраструктури. В реєстрах саме такого типу постійно подавалася інформація про власників – як правило, в якості заголовка нової сторінки, або ж під назвою населеного пункту (зокрема, така структура документу 1584 р.⁴).

Також реєстри могли укладатися у вигляді таблиць – у першому стовпці містилася назва поселення, у другому число ланів (рідше – кметів), далі наявність священнослужителів і об'єктів інфраструктури. В реєстрах подібного типу об'єм поданої інформації був звужений до мінімуму. На одній сторінці документу могли вміщуватись дані про 10 і більше поселень (у реєстрах першого типу – здебільшого 3–4). Задля економії місця власники поселень найчастіше не вказувалися (за поодинокими винятками – реєстр 1552 р.⁵).

Специфіка фіксації власника у поборових реєстрах. Очільник приватного міста або села міг бути зазначений у фіскальному документі у різний спосіб. При цьому враховувався не лише особовий, а й географічний принцип. Отож, у реєстрі могло вказуватись:

прізвище власника; незважаючи на зручність вказівок подібного типу, у ранніх зразках реєстрів вона трапляється нечасто (Tarnowczyk, Odnowsky, Msciszek, Vaglenski, Tarlo). Частіше зазначалися прізвища дрібної шляхти, яка володіла частинами окремих поселень і не займала жодних урядів;

ім'я власника; фіксувались імена очільників великих комплексів, за умови, що більше аналогічних імен в документі не трапляється (Vanuko, Fredrvsz), також могли зазначатись імена дрібних власників (Alexandri, Boguszlaw), які поза межами поселення – “гнізда” свого роду більше не мали володінь;

ім'я та прізвище; майже не зустрічається у ранніх зразках поборових реєстрів (Prądota Tworek), однак притаманно документам другої половини XVI ст. (Venceslai Naraiowski, Stanislai Zawisza, Nicolai Herburth);

уряд власника; вказівки подібного типу також з'являються в документах, починаючи з середини XVI ст. (domini succamerarii Haliciensis, magnifici domini palatini Podoliae, castellani Woynicensis);

ім'я, прізвище та уряд власника; вказівки траплялися дуже рідко, так фіксували заможних очільників, що займали високі уряди (magnifici domini Hieronimi a Sieniawa, palatini Russiae);

приналежність до ключа; в даному випадку зазначався адміністративний центр комплексу (Olyesko, Gologory, Culikow, Złoczow, Comarno). Цікаво, що подібні вказівки зникають у поборових документах, починаючи з середини XVI ст. і знову з'являються у XVII ст. Можливо, причина зникнення географічної прив'язки у тому, що у другій половині XVI ст. мало місце зростання кількості потенційних власників (зокрема, за рахунок появи у Львівській землі нових шляхетських родин, які претендували на землеволодіння), що вело до розпорошення маєтностей і нівелювання

поняття ключа, як цілісного і неподільного комплексу з чіткими межами. Починаючи з XVII ст. цей процес почав рухатися в зворотному напрямку – заможні родини Львівської землі почали концентрувати у своїх руках все більше землеволодінь, що вело до утворення великих комплексів. Задля кращого контролю над ними, було фактично відроджено поняття ключа, центр якого почав виконувати функції адміністративно-господарського осередку.

Шляхетська власність у Львівській землі в XVI ст. Приватні маєтності становили значну частину території Львівської землі Руського воєводства. На середину XVI ст. шляхта зосереджувала у своїх руках 398 поселень (для порівняння: королівських було 63, духовних – 39, міських – 7, у змішаній власності – 22). До кінця століття ця ситуація залишалася практично незмінною – шляхта, заможна і дрібна, впевнено домінувала за кількістю підвладних їм маєтностей⁶. За допомогою поборових реєстрів ми спробуємо з'ясувати імена і володіння найбільших власників (від 5 поселень і більше).

Висоцькі – Жолкевські

Буський полковник Анджей Висоцький станом на середину XVI ст. володів комплексом сіл на півночі Львівської землі вздовж люблінського тракту (села Винники, Воля (Висоцька), Глинсько, Мацошин, Сопошин), а також селом Лисиничі неподалік Львова⁷. В 1556 р. поселення комплексу (разом із селом Мишмениця⁸) були подаровані белзькому воєводі Станіславу Жолкевському⁹. Наступник Жолкевського, син Станіслав, виступив фундатором заснування на винниківських ґрунтах поселення, названого в честь родового гнізда (містечка Жулкев неподалік Краснистава). В лютому 1603 р. Жовква отримала міські права, ставши таким чином центром землеволодінь родини. Зусиллями Станіслава Жолкевського було засновано також місто Броди. 22 серпня 1584 р. король Стефан Баторій дозволив белзькому воєводі побудувати (фактично, на сухому корені) місто між селами Броди (пізніше відоме як Старі Броди) і Лагодів, назвавши його в честь родового герба Любичем (назва не прижилася)¹⁰.

Після продажу комплексу у володінні Висоцьких (Яна та Миколая) залишалися села Куряни (Ставне), Лисиничі, Кимир¹¹.

Вільчки

Дерслав Вільчек, дідич Великого і Малого Любена, у 1494 р. отримав від Казимира Ягеллончика берегову лінію королівських сіл Щученоси, Черляни і Мавковичі (фактично, Вільчку був наданий у володіння великий став) з правом риболовства і обов'язком утримання греблі¹². Схоже, таке специфічне надання спонукало Вільчка надалі претендувати на територію названих сіл у повній мірі. Це, у свою чергу, спровокувало суперечки з тодішнім городоцьким старостою¹³, уряд якого займав Станіслав Пілецький. Варто зауважити, що свої претензії на старостинські угіддя висловлював не лише Дерслав, а й його родич – львівський архієпископ Бернард (за деякою інформацією, спростованою Каспером Несецьким, саме Бернард придбав Любінь для Дерслава¹⁴). Зокрема, у лютому 1518 р., під час перебування Пілецького на сеймі у Кракові, проти нього було розглянуто скаргу Бернарда, який закидав старості, що той забороняє мешканцям його сіл (вочевидь, малися на увазі поселення на схід від Городка – Бартатів, Оброшино та Ставчани) вирубувати ліси в королівщині, а сам робить шкоду в архієпископських володіннях. Після цього король призначив комісію, яка розмежувала старостинські та духовні дібра¹⁵.

Зрештою, Вільчки отримали у володіння названі села. 30 травня 1529 р. король Зигмунт I, розв'язуючи суперечку між Станіславом Пілецьким (на той момент вже покійним) і львівським стольником Яном Вільчком з приводу королівських сіл Керниця, Мавковичі, Черляни і Щученоси, надав їх Вільчку в оренду з правом передачі нащадкам¹⁶. Цікаво, що у володінні Вільчків вказані поселення перебували ще станом на 1515 р.¹⁷ (а отже ними володів ще Дерслав). Однак вже у 1533 р. Ян Вільчек зрікся солтиства в Мавковичах і Черлянах на користь короля¹⁸ (іншими словами, передав контроль над ними городоцькому старості). Впродовж XVI ст. Вільчки втратили контроль над старостинськими селами, які знову увійшли в королівський домен (за винятком Щученосів, які вочевидь зникли)¹⁹.

Гербурти

Історія родини Гербуртів в Галичині бере початок із оселення тут у 1374 р. Фридерика (Фридруша, Фредруша) Павча, представника моравського роду Фуллштайнів. Фридруш залишив по собі двох синів – Яна та Якуба, а також двох доньок – Фіенну та невідому, дружину Петра Хвала з Певнятич²⁰. В свою чергу їх нащадки виступали у XVI ст. власниками значних територіальних комплексів у Львівській землі.

Одним з внуків Фридруша (від старшого сина Яна Гербурта) був Петро Одновський, львівський підкоморій (? – 1532). Згідно реєстру 1515 р. у Львівській землі йому належало 16 поселень, головним чином на півночі та південному сході від Львова²¹. Син Петра, львівський староста Миколай Гербурт Одновський (? – 1555), станом на 1552 р. володів містом Куликів (де його зусиллями було фундовано готичний костел св. Миколая), а також селами Надичі, Зіболки, Підліски, частиною с. Під'ярків²². Також львівський староста утримував у державі села Городиславичі, Гребінці, Грибовичі, Дорошів, Збоїська, Кошелів, Підгородище, Романів, Стронятин, Сулимів, Яглуша²³.

Молодший син Фридруша Павча – Якуб Гербурт з Фельштина – залишив по собі кількох нащадків, одним з яких був Фридерик (Фридруш) Гербурт (1470–1519). Займаючи уряд бецького каштеляна, Фридруш у 1495 р. одружився з Анною Сенінською. Анна була старшою донькою власника Олеського комплексу Петра Сенінського. Після його смерті, в п'ятницю після Дня святого Бартоломея (кінець серпня) 1511 р. було організовано поділ батьківських маєтків. Місто і замок в Олеску Анна разом із сестрою Ядвігою розділили навпіл (так само доходи з млинів і пасіки в Юськовичах), тоді як право патронату над костелом залишалось спільним²⁴.

Фридерик Гербурт, завдяки дружині, внаслідок поділу спадщини отримав села Пониква, Боратин, Суходіл, Голосковичі, Конюшків, Білявці, половину с. Берлин з млином, половину села і населення Черниці, половину урочища Рудне Ложисько (ориг. *łozysko Rudne*), Заболоття, Ясенів, Кути, Ронів (Ренів), Чишки, Комарів, Хватівці (Хватів), Штоїн (Стогинь)²⁵. Реєстр 1515 р. зафіксував у власності Фридерика (рубрика *Fredrusz*) 25 поселень, з яких 4 були новозакладеними і ще не були обміряні в ланах (Білявці, Пеняки, Стогинь, Суходіл)²⁶. Також в цьому переліку згадані Залізці, що ймовірно є помилкою документу, оскільки поселення (разом з однойменним ключем) було на той момент зосереджене в руках Марціна Каменецького. Цікаво, що реєстр 1510 р. також зафіксував села у власності Фридруша Гербурта²⁷, хоча на той час його тесть був ще живий. Можливо, вказана вище дата смерті Петра Сенінського є помилковою.

Дібра Фридруша і Анни також довелося ділити на частини. Єдиний син Фридруша Станіслав помер, не залишивши нащадків. Земельна власність стала посагом трьох їх доньок: Ядвіги (була видана за Єжи Даниловича, діти: син Станіслав, доньки Софія та Анна; після смерті чоловіка вийшла заміж вдруге за Кшиштофа Васичинського, діти: син Каспер, доньки Дорота і Ельжбета), Анни (була видана за Марціна Ходоровського, діти: сини Станіслав, Щенснї, Ян і Шимон, доньки Анна, Барбара, Катажина, Ельжбета і Софія) та Катажини (була видана за Себастьяна Жоравинського)²⁸.

У 1557 р. (в суботу після дня Обрізання) було проведено поділ маєтків, успадкованих подружжям Фридерика і Анни Гербуртів. Наймолодша донька Катажина (разом з чоловіком Себастьяном Жоравинським) успадкувала село Бовдури (зі ставом та рудою, очевидно тепер це с. Руда-Брідська), Конюшків, Білявці, Новосілка, пів села Берлин, Шнирів, Суходоли, Голосковичі, Язлівчик²⁹.

Діти середньої доньки Анни (а саме Анна, Барбара (на той момент одружена з Габріелем Бірецьким), Катажина, Ельжбета і Софія, сини Станіслав, Щенснї, Ян і Шимон) отримали села Пониква, Боратин, Полісся (очевидно, Підлісся), Глев'ятин (тепер Лев'ятин), Ясенів і Ясенівці (можливо, йшлося про одне село Ясенів). Нащадкам старшої доньки Ядвіги дісталася половина Олеська і села Кути, Чижки, Ражнів, частина с. Чехи, Ренів, Заболотці, Лабаєць, Стогин, Хватів і Комарів³⁰.

Окрім вищезначеної власності, Гербурти володіли рядом поселень на західній околиці Львівської землі, де пролягала межа з Перемишльською землею. Станом на середину XVI ст. власниками виступали брати Ян (видатний історик та публіцист; села Бердихів, Ляшки і Мужиловичі біля Яворова) та Валенти (перемишльський єпископ; місто Брухналь, села Прилбичі, Чолгині неподалік Яворова, та села Долобів і Новосілки неподалік Рудок).

Названі особи були синами перемишльського підкоморія Яна Гербурта та Ядвіги Хвалівни з Певнятич³¹. Можливо, Ядвіга була донькою Петра Хвала з Певнятич, тестем якого був вже згаданий Фридруш Павча.

У кінці XVI ст. серед представників родини Гербуртів власниками виступали Ян (Брухналь, Чолгині, Підлуби, Прилбичі)³², львівський староста Миколай (Убині, Дідилів, Банюнин, Соколів)³³ і його дружина Софія (Мужиловичі, Бердехів, Підлуби, Стронятин, Підліски; в заставі – Артасів, Кошелів, Ляшки)³⁴. Спільно з Болестрашицькими³⁵ Гербурти володіли шістьма³⁶ (за іншими даними – сімома³⁷) селами.

Каменецькі

Подільський воєвода Марцін Каменецький (? – 1530) після смерті свого тестя Петра Сенінського (1511) разом із дружиною Ядвігою став власником половини міста Олеська і місцевого замку, а також

наступних сіл: Бут (тепер Бужок), Ожидів, Юськовичі (тепер Йосипівка), Висоцько, Пониковиця, Смільно, Броди (Старі Броди), Кадлубиська, Підгірці, Лагодів, Підлисса, Закомар'я, Середпільці, половини с. Берлин, половини села і населення Черниці, половини урочища Рудне Ложисько (ориг. *Łozysko Rudne*)³⁸. У реєстрі 1515 р. згадано про 12 сіл олеського комплексу, що перейшли у володіння Каменецького. Їх загальна площа становила 26 ланів³⁹.

Також у власність подружжя від Петра Сенінського перейшов Залізцівський ключ. До комплексу входили села Буськ (Городисько), Баніни (Банюнин), Білоголови, Залізці, Петрашівці, Ремезів (Ремезівці), Тростянець, Чистопади⁴⁰. Марцін Каменецький виступив ініціатором будівництва у Залізцях замку і локації міського осередку. За це у 1516 р. король звільнив його від сплати усіх мит на 4 роки⁴¹.

Марцін Каменецький залишив по собі трьох синів: Войцеха, Яна та Станіслава. Дібрами батька заволодів середній син Ян. По смерті Марціна він, намагаючись залишити за собою у власності Підкамінь (який батькові вдалося відібрати від Вінцента Чебровського), добився у 1537 р. підтвердження привілею 1441 р. про надання території всього давнього Олеського повіту у власність його предка, Яна Сенінського (на території якого знаходився і Підкамінь). Оскільки йшлося фактично про територіальні спекуляції, Ян попросив добитися підтвердження привілею познанського каштеляна Анджея Гурку⁴².

Саме посередницька роль Гурки у цьому процесі створила хибну версію (викладену у “Старожитній Польщі” Балінським та Ліпінським⁴³) про те, що привілей-підтвердження 1537 р. насправді був спробою Гурки закріпити вказані дібра за собою, іншими словами познанський каштелян нібито став власником Олеського повіту одразу після Сенінських⁴⁴.

У 1578 р. Каменецькі приступили до поділу своїх маєтностей. Ян та Войцех успадкували половину міста і замку в Олеську, села Юськовичі, Чихів (можливо, Чехи або Чижів), Закомар'я, Підлисса, Брахів, Смільно, Лагодів, Броди, Волиця, Піски, Берлин (не згадане, але йшлося очевидно про половину села) та інші⁴⁵.

Невдовзі після поділу Ян і Войцех заставили свої дібра белзькому воєводі Станіславу Жолкевському, а у 1580 р. надали йому їх з правом діничного володіння⁴⁶. Станіслав Каменецький, за даними Садка Баронча, отримав у власність Залізці разом з замком і навколишніми селами⁴⁷. В окремій розвідці, присвяченій Залізцям, Садок Баронч зазначав, що Залізці були передані Станіславу разом з передмістями Гаї Залозецькі, Гаї Розтоцькі та Гаї за Рудою (зараз села Зборівського району Тернопільської області)⁴⁸.

Клюси

Центром володінь родини Ключів у Львівській землі було село Вижняни. У 1400 р. зусиллями Яна Ключа та його дружини Малгожати в селі була фундована римо-католицька парафія. Окрім Вижнян, у руках родини були зосереджені ряд прилеглих сіл: Печенія, Солова, Ганачів⁴⁹, Розворяни, Полюхів, Куровичі. Вони становили собою єдиний комплекс, названий в честь дідичів Ключівщиною (оригін. *Klusowszczyzna*)⁵⁰.

Клюси володіли цією маєтністю до другої половини XVI ст. Поборовий реєстр 1578 р. зафіксував Клеменса Ключа власником восьми сіл⁵¹. Щоправда, село Якимів Клюси передали у володіння вижнянському пароху⁵².

Відомо, що Клеменс не залишив по собі синів. Найстарша з його доньок, Катажина, після одруження з Войцехом Куропатницьким внесла Ключівщину в якості посагу у володіння чоловіка⁵³.

Коли

Галицький каштелян Павло Кола був дідичем ряду поселень у Львівській землі⁵⁴, зокрема, села Жовтанці, а також міста Глиняни і села Задвір'я, які були надані йому у доживоття за військові заслуги за 100 коп грошей і 100 гривень⁵⁵. У 1530 р. зусиллями його сина, коронного польного гетьмана Яна Коли у селі Жовтанці було впроваджене магдебурзьке право⁵⁶. Молодша донька Яна, Анна одружилася з подільським воєводою Яном Мелецьким⁵⁷, до якого перейшло, дідицтво родини.

Костянтин Корнякт

Костянтин Корнякт, грек за походженням, уродженець критської Кандії, розпочав свою стрімку кар'єру ще у Молдавії, де керував митницею. Контролюючи гуртову торгівлю винами та іншими товарами зі Сходу в Європу, з часом перебрався до Львова, де отримав від Зигмунта Августа право

вільної торгівлі винами. У квітні 1574 р. король Генріх передав у державу Константину Корнякту усі податки руських земель, одночасно допустивши купця до “свобод лицарського стану”⁵⁸. Функцію збирача податків Корнякт утримував за собою до листопада 1582 р., зберігши за собою уряд митника руських земель⁵⁹.

Поборовий реєстр 1578 р. зафіксував 13 сіл у власності митника (загалом 53 лани угідь)⁶⁰, реєстр 1584 р. – лише дев’ять⁶¹. Також нам відомо, що станом на 1598 р. Корнякт володів містом Куликів та селом Уднів (тепер Віднів)⁶².

Коритки

Комплекс володінь родини у Львівському повіті знаходився на межі з Перемишльською землею, де Кориткам також належало ряд поселень⁶³. У 1552 р. Павло Коритко утримував за собою села Конюшки, Погірці, Подільці, Сусолів, а також частину с. Тулиголови. У 1578 р. Павло також був зафіксований як власник с. Лівчиці⁶⁴. Під заставою Петра Коритка (станом на 1552 р.) перебували села Відники, Гринів і Шоломиць⁶⁵. Окремо у власності Петра та Бартоломея знаходились с. Речичани⁶⁶ і с. Звенигород⁶⁷ відповідно. В реєстрі 1584 р. володільцем Речичан був названий перемишльський підкоморій Павло Коритко⁶⁸, а Відник – Бартоломей⁶⁹. Окрім того, село Конюшки у документі згадане двічі – як Конюшки Малі (2,5 лани Коритка; 3,5 лани Зарецького) і Великі (5 ланів)⁷⁰.

Лагодівські

Перший відомий представник родини, Ванько (в реєстрах Wanyko) зосереджував у своїх руках значний масив володінь на схід від Львова⁷¹. Однак, у 40-х рр. XVI ст. родина тимчасово втратила ці маєтності. В кінці 1539 р. канонік львівської капітули Миколай Понятовський подав скаргу на сина Ванька, Івашка Ваньковича Лагодівського, оскільки той не сплачував церковну десятину. Генеральний львівський офіціал, канонік Станіслав М’єнда наказав парохам у Гологорах, Вижнянах, Дунаєві та Глинянах (очевидно, найближчі до володінь Лагодівського римо-католицькі парафії на той період), аби вони наклали на Лагодівського подвійне (агравацию), а згодом і потрійне (суперагравацию) церковне прокляття⁷².

Оскільки й через рік після відлучення від церкви Лагодівський не збирався платити десятину, львівська капітула вирішила апелювати до світської влади. На початку 1541 р. заступник львівського архієпископа Петра, Марцін з Курова, звернувся до львівського старости Миколая Одновського, аби той, згідно королівських статутів, відібрав у Лагодівського його земельні володіння, на що Одновський погодився. Конфіскація власності Івашка здійснювалася з умовою, що земля буде повернута після зняття інтердикту з останнього⁷³. Згодом земельні володіння Лагодівським були повернуті. Нам відомо, що Александру і Захарії Лагодівським (сином або молодшим братам Івашка) в липні 1571 р. вдалося виграти в судовому процесі проти Миколая та Станіслава Каменецьких і відстояти право володіння над с. Новосілка⁷⁴. Однак, згадка про це село як власність братів у поборових документах відсутня. Натомість, станом на 1578 р. Захарія Лагодівський володів 5 селами вздовж золочівського тракту⁷⁵ – очевидно, це було все, що залишилося від маєтностей Івашка. Реєстр 1584 р. зафіксував власницею дібр Богдану Лагодівську⁷⁶.

Зрештою, володіння родини, які на початку XVII ст. спільно утримували Анджей та Софія Лагодівські, у січні 1609 р. були придбані львівським архієпископом Яном Замоїським⁷⁷. Того ж року, у жовтні, король Зигмунт III надав Анджею Лагодівському уряд писаря Львівської землі⁷⁸.

Мелецькі

Представники родини Мелецьких зосереджували у своїх руках Комарнівський ключ. Цей маєтковий комплекс оформився в першій половині XV ст. – у 1427 р. Владислав Ягайло передав друцькому князю Дмитрові Семеновичу частину королівського домену у Городоцькому повіті з поселеннями Кліцько, Комарно, Конколовичі, Литовка, Угерці та Хлопи⁷⁹. У 1471 р. селу Комарно, розташованому на р. Верещиці, король Казимир Ягеллончик надав маґдебурзький привілей. На той момент комплекс був власністю руського воєводи Станіслава з Ходчі⁸⁰.

Перші поборові реєстри XVI ст. зафіксували у Комарнівському ключі 1 місто та 14 (або 12) сіл⁸¹. В останній чверті XVI ст. до складу комплексу входило, окрім Комарна, лише 8 сіл (загальна їх площа складала 62,5 ланів⁸²).

Окремо, у власності подільського воєводи Яна Мелецького перебувало дідицтво Яна Коли, яке він отримав після шлюбу з його донькою Анною – села Жовтанці, Задвір’я, Колоденці, Угерці (ймовірно, Нагірці)⁸³.

Мелецькі володіли Комарнівським комплексом до кінця XVI ст. В 1590 році, після одруження з донькою подільського воєводи Миколая Мелецького Катажиною, Комарно стало власністю Яна Остророга (згодом зайняв уряд познанського воєводи), який збудував неподалік міста звіринець⁸⁴.

Сенінські

Центром володінь цієї родини було місто Олесько, яке король Владислав Варненчик надав у 1441 р. перемишльському підкоморю і сандомирському старості Янові з Сенна за військові заслуги. Разом з містом Ян Сенінський отримав однойменний повіт (*castrum nostrum Olyesko in terris Rus-siae situm cum oppido et toto districtu*) з правом закладання на його території міст та сіл і обов'язком виставлення військ⁸⁵. Надання Олеська людині з військовим досвідом було не випадковим – у попередні роки місто було об'єктом запеклої боротьби⁸⁶. Таким чином, перед новим власником стояло завдання укріпити обороноздатність міста, а також сприяти колонізації навколишніх теренів.

По смерті Яна Сенінського, п'ятеро його синів зібралися в п'ятницю після Дня святого Бартоломея (остання декада серпня) 1477 р. для поділу батьківських маєтків. Радомський декан Добеслав і завихостський архідиякон Зигмунт отримали дібра біля Сандомира, малогорський каштелян Ян і Павло отримали, найімовірніше, Золочів і Гологори⁸⁷ з навколишніми селами. Олесько разом з замком дісталось наймолодшому сину Петру. Оскільки нащадків по чоловічій лінії Петро не залишив, він був останнім власником містечка. Його старша донька Анна була видана заміж за бецького каштеляна Фридерика (Фридруша) Гербурта, молодша – Ядвіга – за подільського воєводу Марціна Каменецького⁸⁸.

Іншим осередком володінь Сенінських ще з XV ст. було місто Поморяни. Брати Ян і Віктор Сенінські набули його ще в 1456 р.⁸⁹. У 1497 р. Сенінські додали до маєтностей села Жуків, Сукманів, Богутин, Красносільці, Урмань тощо⁹⁰.

Оволодівши двома містами, Сенінські сприяли тому, аби маґдебурзьке право отримали інші поселення. Так було з Золочевом (його Ян Сенінський отримав разом з Олеськом ще у 1441 р. від Владислава Варненчика), який здобув міський привілей у 1523 р., завдяки зусиллям Станіслава Сенінського. Однак вже через 9 років Станіслав передав Золочівський ключ⁹¹ познанському каштеляну Анджею Гурці. Ймовірно, до такого кроку його змусив гострий конфлікт з львівським архієпископом Бернардом, який погрожував Сенінському інтердиктом за позашлюбні зв'язки з Доротою із Сандомира. Так чи інакше, але Золочів перейшов до нового власника у жалюгідному стані, оскільки Сенінський мало піклувався про обороноздатність міста.

В лютому 1549 р. Сенінські здійснили поділ тих маєтків Станіслава, що залишилися у нього⁹². Галицький каштелян Ян Сенінський отримав у володіння Гологірський ключ (1 місто і 11 сіл⁹³), а Ян, син Давида Сенінського – Поморянський ключ (1 місто і 9 сіл⁹⁴, за даними 1584 р. – 1 місто і 17 сіл⁹⁵). Останній комплекс, за іншими даними, в період 1505–1567 рр. був предметом суперечок між родиною Кердейовичів, у власності яких знаходилися села Коропець, Ремезівці, Снович та Шпиколоси⁹⁶, а також родиною Свинок, представники якої локували Поморяни на маґдебурзькому праві (Ян Свинка на підставі привілею Казимира Ягеллончика у 1456 р.) та збудували тут замок (у 1497 р. Миколай Свинка був зазначений як фундатор місцевої фортеці)⁹⁷.

Згідно поборового реєстру 1578 р. у власності Анджея Сенінського перебувало 15 сіл загальною площею 44 лани⁹⁸. Реєстр 1584 р. вказував на 17 поселень у його володінні⁹⁹.

Сенявські

Першим відомим представником родини Сенявських був львівський земський суддя Гюнтер з Сеняви. Виходець з небагатого роду, він, користуючись особистою приязню короля Казимира Ягеллончика, у 1464 р. отримав в заставу село Добряни, а у 1468 – королівські села Гонятичі та Луб'яне. Земельні володіння Гюнтера у Львівській землі поповнилися у 1482 р., коли той отримав від Казимира Ягеллончика дозвіл на викуп від Юрка Чебровського королівських сіл Юшківці, Трибоківці, Репехів та Любша, а також фільварку Кучалове в Княжому Полі (місцезнаходження невідоме)¹⁰⁰.

Вищезазначені села, однак, не перейшли у довічну власність родини. Натомість історію землеволодіння Сенявських у Львівській землі традиційно пов'язують з Бережанами, які, починаючи з XVI ст. стали осередком маєтків роду. 23 грудня 1529 року, у львівському гродському суді брати Сенявські (Александр, Миколай та Прокіп) поділили між собою дібра батька, галицького хорунжого Рафала¹⁰¹. Миколай Сенявський став власником сіл Бережани, Лапшин і Лісники¹⁰². Вже через рік, 19 березня 1530 р., зусиллями нового власника, Бережани отримали німецьке право¹⁰³. 31 травня

1533 р. Миколай отримав у пожиттєву заставу батьківські маєтки (зокрема, баковецьку державу з 6 селами)¹⁰⁴. Станом на 1578 р., за даними дослідника Марека Плевчинського, до маєтностей Сенявських, якими на той момент володів син Миколая, руський воєвода Ієронім (фундатор бережанського замку), належало 1 місто та 21 село¹⁰⁵. За нашими підрахунками, згідно поборового реєстру 1578 р. до володінь усіх згаданих у документі Сенявських (Ієроніма, його брата Рафала і дружини останнього Катажини) належало 2 міста і 16 сіл¹⁰⁶.

Тарновські – Острозькі

Представники родини Тарновських – краківський воєвода Ян Амор Тарновський (1420/1430 – 1500) та його син, краківський і руський воєвода Ян Амор (1488–1561) володіли комплексом поселень, центром яких було Старе Село, розташоване неподалік давнього Звенигорода¹⁰⁷. Згідно даних поборових реєстрів початку XVI ст. у власності майбутнього руського воєводи (в рубриці Tarnowcyk) перебувало 11 сіл¹⁰⁸.

Єдина донька Яна Амора – Софія – вийшла заміж за князя Костянтина Василя Острозького і передала йому в якості посагу комплекс з дев'яти поселень загальною площею 162 лани¹⁰⁹. Цікаво, що деякі поборові реєстри подавали інформацію про поселення Острозьких, фіксуючи не лани, а дворища¹¹⁰.

Ходоровські і Жоравинські

Незначною кількістю сіл володіла родина Ходоровських та їх відгалуження – Жоравинські (Журавненські). В основному, це були поселення, що перебували на межі з Жидачівським повітом, в якому названі родини зосереджували в своїх руках три міста (Ходорів, Журавно та Монастирець, що отримав магдебурзьке право у 1530 р.) та 19 сіл (11 – Ходоровські, 8 – Жоравинські)¹¹¹.

Реєстр 1552 р. зафіксував у Львівській землі 7 поселень у володінні родини, які формували собою два комплекси¹¹². У 1578 році Феліціс (Феліціян) Ходоровський зосереджував в руках села Грусятічі, Фрага, Дуліби, Лещин, Кнісело, Лучани (всього 36 ланів угідь)¹¹³. У власності галицького підкоморія Себастьяна Жоравинського перебувало три поселення неподалік Жидачівського повіту: Долиняни, Княгиничі, Дички (19 ланів), а також комплекс площею 16 з половиною ланів неподалік Львова – Яричів, Хрінів, Запитів та Підліски¹¹⁴. Значно більше поселень у власності Себастьяна фіксував реєстр 1584 р. – як в рамках вищевказаних комплексів (міста Підкамінь і Княгиничі, села Беньківці, Дегова, Дички, Долиняни, Княгинички, Конюшки, Псари; Запитів, Підліски, Хрінів, Яричів), так і на теренах, де Жоравинські раніше не володіли маєтностями (біля Перемишлян – Білка, біля Бібрки – Суходіл, біля Бродів – Голосковичі і Шнирів)¹¹⁵.

Подібним чином (неподалік межі з Жидачівським повітом і неподалік Бродів) розташовувалася власність Мартина і Миколая Ходорівських (місто Стрільці, села Грусятічі, Дуліби, Кнісело, Лещин, Лучани, Фрага; Боратин, Глев'ятин, Пониква, Черниця, Ясенів)¹¹⁶.

Інші власники

П'ятьма селами на північний захід від Львова (загальною площею 11 ланів¹¹⁷) у кінці XVI ст. володів галицький підчаший¹¹⁸ Ян Білоскорський.

У власності львівського земського судді¹¹⁹ Миколая Венгленського на початку XVI ст. перебувало 10 сіл¹²⁰. Володіння родини зменшувалася впродовж століття – 6 сіл станом на 1552 р.¹²¹, 3 села станом на 1584 рік¹²². Схоже, навіть ця дрібна власність зрештою була втрачена – в 1596 р. гродський суд Львова дозволив Себастьяну Куропатницькому зайняти маєтності Станіслава Венгленського з Конюх, за покривання двох селян-втікачів, підданих Куропатницького¹²³.

Представники родини Галок володіли, згідно реєстру 1515 р. дванадцятьма поселеннями¹²⁴, що мало ймовірно, оскільки назва рубрики (в даному випадку Halka) могла стосуватися не всіх населених пунктів, вказаних у ній. Тим більше, наступні реєстри фіксували у власності родини лише 2-3 села¹²⁵.

Родина Давидовських в середині XVI ст. утримувала за собою села Новосільці, Журавники, Черепин, Дуб'є (разом з Недведськими) та Давидів¹²⁶. В 1584 р. Андрій та Миколай Давидовські зосереджували в руках 3 поселення¹²⁷.

Деякі села неподалік кордону з Белзьким воєводством у середині XVI ст. володів грабовецький староста (з 1563 р. белзький воєвода¹²⁸) Андрій Дембовський – Стовпин, Переволочна, Тур'я, Воля¹²⁹. По смерті Анджея у 1571 р., його власність перейшла до дружини Агнети. Поборові реєстри останньої чверті XVI ст. фіксують зростання комплексу її володінь¹³⁰.

Власність родини Кречовських зосереджували в своїх руках Ієронім (Великий Дорошів, Віднів, Кукизів, Руданці, Цеперів)¹³¹ та Павло (Поріччя¹³²). Згодом, володіння Ієроніма перейшли

до його дружини Єлизавети Кречовської з Плешевич (за винятком Кукизова, додалися також місто Куликів і село Сулимів)¹³³.

Значним комплексом поселень довкола Куропатник володіла родина Куропатницьких. Найбільше їх зафіксував реєстр 1552 року¹³⁴. До кінця століття власність родини обмежувалася лише чотирма поселеннями¹³⁵. На той момент власницею дібр була Катажина Куропатницька, яка одружилася з Чебровським (ім'я невідоме) і передала останньому дідичні володіння в якості посагу. Це спровокувало майнові суперечки з іншими представниками родини Куропатницьких, які також претендували на ці маєтності¹³⁶.

П'ять сіл (станом на 1552 р.) перебувало у володінні судді¹³⁷ і поборця Руського воєводства¹³⁸ Миколая Голомба Лесьньовського з Зимної Води¹³⁹. Наступним власником поселень став львівський ловчий і поборець чопового¹⁴⁰ Бальтазар Лесьньовський, ймовірно син Миколая, який претендував також на угіддя сусідніх сіл у власності львівської капітули – Басівки¹⁴¹ та Годовиці¹⁴². З 70-х рр. XVI ст. дібра Лесьньовських зосередив у своїх руках жидачівський війський¹⁴³ Кшиштоф. За поборовими реєстрами йому належало 1 місто та 6 сіл¹⁴⁴.

П'ятьма селами володів згідно реєстру 1552 р. Ян Печихвостський¹⁴⁵. Відомо, що він активно захищав інтереси жителів підвладних йому поселень, зокрема уточнив межі своїх маєтностей практично з усіма сусідами – вижнянським плебаном, львівським мансіонарієм Марціном Понятовським, який володів сусіднім з Печихвостами селом Якимів¹⁴⁶, та львівськими францисканцями, яким належало сусіднє з Винничками і Дмитровичами село Чишки¹⁴⁷. Окремо, Ян подбав про те, аби його піддані могли вирубувати ліси Кам'янецької королівщини, що межували з Печихвостами¹⁴⁸. Станом на 1578 рік, власність родини була зосереджена в руках Миколая (Печихвост, Сенява) та львівської стольникової¹⁴⁹ Ельжбети (Банюнин, Виннички, Вирів, Дмитровичі, Неслухів)¹⁵⁰.

Селами Коропуж та Хишевичі в середині XVI ст. володів Андрій Подолецький¹⁵¹. Володіння родини значно розширилися в кінці століття – головним чином, за рахунок власності Станіслава Подолецького¹⁵², який у 1580-1596 рр. займав уряд львівського стольника¹⁵³.

Представники родини Свірзьких станом на середину XVI ст. володіли рядом поселень, в основному неподалік Перемишлян¹⁵⁴. Реєстр 1552 р. однак не згадував про село Тучна (власність депутата львівського гродського суду¹⁵⁵ Анджея Свірзького), яке незаконно утримував за собою люблінський воєвода Анджей Тенчинський¹⁵⁶. В 1578 р. Тучна вже була зафіксована як володіння Свірзьких¹⁵⁷. Реєстр 1584 р. додатково зафіксував приналежність села Поручин теребовельському судді Яну Свірзькому¹⁵⁸.

Власність Чебровських, яку зосереджувало в руках одразу кілька представників родини (аналогічно Свірзьким) не становила єдиного комплексу і складалася з поселень, розташованих неподалік Львова та Перемишлян¹⁵⁹. До кінця століття маєтності родини зросли за рахунок сіл Берездівці, Жабокруки, Любша¹⁶⁰. Слід зауважити, що останній населений пункт ще в кінці XV ст. знаходився в заставі Юрка Чебровського¹⁶¹.

Висновки

Таким чином, матеріали поборових реєстрів зосереджують у собі інформацію про приналежність населених пунктів тому чи іншому власнику. Це особливо цінно для з'ясування імен володільців серед представників шляхти, оскільки саме шляхетська власність у Польському Королівстві (а з 1569 р. – у Речі Посполитій) значно перевищувала розміри королівських доменів та маєтностей духовенства. Однак, фіксація власників у подібному джерельному матеріалі має ряд особливостей. Зокрема, їх імена могли зазначатися не повністю – часто укладачі обмежувалися лише згадкою прізвища, займаного уряду або ж поселення, що було адміністративним центром ключа.

У Львівській землі, де перший віднайдений поборовий реєстр датується 1510 р., найбільш значні комплекси шляхетської власності знаходилися на східних її теренах. Мова йде про територію колишнього Олеського повіту – дідицтва Сенінських, яке після смерті Петра Сенінського у 1511 р. поділили між собою представники родин Каменецьких та Гербуртів. Таким чином, значний комплекс був поділений на ряд ключів (з центрами у Гологорах, Залізцях, Золочеві, Олеську, Поморянах). Подібна тенденція призвела до того, що географічна прив'язка, притаманна раннім зразкам поборових реєстрів (Złoczow, Olesko, Gologory, а також Culikow), з середини XVI ст. зникає і укладачі, з огляду на тенденцію до розпорошення давніх великих землеволодінь та мінливість їх власників і меж, почали фіксувати лише імена володільців та їх уряди.

Серед представників шляхти, які виступали власниками маєтностей у Львівській землі в XVI ст. частина була місцевого походження, на що вказували і їх прізвища – Давидовські, Лагодовські,

Печихвостські. Чимало прийшлих родів осіли тут на протязі XIV (Гербурти, можливо Ключи) і XV (Сенінські, Сенявські) століть. Кілька родин стали власниками угідь у Львівській землі лише у XVI ст. (Жолкевські, Мелецькі, також Константин Корнякт).

Деякі родини одночасно зосереджували володіння в сусідніх адміністративних одиницях – Перемишльській землі (Коритки), Жидачівському повіті (Ходоровські і Жоравинські), Белзькому воєводстві (Дембовські). Їх власність у Львівській землі знаходилася неподалік межі із вказаними територіями.

На території підвладних комплексів власники сприяли наданню своїм поселенням маґдебурзького права – Коли Жовтанцям, Сенінські Золочеву, Жолкевські Бродам.

В контексті займаних урядів серед власників маєтностей траплялися воєводи (Станіслав Жолкевський, Ян і Миколай Мелецькі, Ієронім Сенявський, Ян Амор Тарновський тощо), каштеляни (Фридруш Гербурт, Павло Кола, Кшиштоф Свірзький, Ян Сенінський), судді (Миколай Венгленський, Миколай Лесьньовський, Ян Свірзький) та інші особи (підкоморії, хорунжі, стольники, військи тощо).

В окремих випадках, одразу кілька представників родини могли зосереджувати в своїх руках окремі поселення (Печихвостські, Свірзькі, Сенявські). Поборові реєстри дають змогу уточнити імена цих осіб та кількість поселень, що як правило, доволі часто змінювалася. Також, вони дозволяють уточнити дату передачі володінь від одного власника до іншого (наприклад, дідицтва Яна і Войцеха Каменецьких, яке, згідно документів, було передане Станіславу Жолкевському не раніше 1584 р.). Таким чином, саме цей вид джерел якнайкраще демонструє розвиток шляхетських землеволодінь у їх динамічному розвитку.

Примітки:

¹ Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (далі – AGAD). Archiwum Skarbu Koronnego (далі – ASK). – Dział I. – Sygn. 20. – K. 167v–182v.

² Реєстр 1515 (а також 1578 року) був опублікований Александром Яблоновським у його «Історичних джерелах» (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I: Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym; T. VII. Cz. I: Ziemie ruskie. Ruś Czerwona / Wyd. A. Jabłonowski. – S. 61–77, 152–164).

³ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 20. – K. 249v–265v (1515 p.), 605–625v (1517 p.), 465–479 (1520 p.).

⁴ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 742–814v.

⁵ Ibid. – K. 165v–198.

⁶ За підрахунками Александра Яблоновського, станом на 1578 р. з 652 сіл Львівської землі 107 були королівськими, 33 – духовними, а 512 – шляхетськими (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1903. – Т. XVIII. – Cz. II. – S. 66).

⁷ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 176v, 181.

⁸ Село Мишмениця або Нишменичі сьогодні не існує. Вперше воно було згадане у 1463 р. як власність дружини львівського земського підсудка Яна Висоцького, разом із селами Винники, Глинсько (Городище) та Руда (Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego we Lwowie (далі – AGZ). – Lwów, 1876. – Т. VI. – S. 79–80. – № LII).

⁹ Barącz S. Pamiątki miasta Żółkwi. – Lwów, 1852. – S. 6.

¹⁰ B[ronisław] R[ozwadowski] Brody // Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa, 1880. – Т. I. – S. 372; Wurm D. Z dziejów żydowstwa brodzkiego za czasów dawniej Rzeczypospolitej Polskiej. Z przedmową M. Bałabana. – Brody, 1935. – S. 21.

¹¹ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 807v–808.

¹² AGZ. – Т. IX. – S. 137. – № 101; AGZ. – Т. X. – S. 11. – № 165 (у документі названий Станіславом).

¹³ Ibid. – Т. X. – S. 13. – № 200; S. 28. – № 423.

¹⁴ Niesiecki K. Korona polska przy złotey wolności starożytnemi rycerstwa polskiego y Wielkiego Xięstwa Litewskiego. – Т. 4. – Lwów, 1743. – S. 532.

¹⁵ Sikora F. Pilecki Stanisław h. Leliwa (zm. 1572) // Polski Słownik Biograficzny (далі – PSB). – Wrocław, 1981. – Т. XXVI/2. – S. 268.

¹⁶ AGZ. – Т. X. – S. 28. – № 423.

¹⁷ Любін Великий і Малий, Щученоси, Черляни, Мавковичі (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. Cz. I. – S. 163).

¹⁸ AGZ. – Т. X. – S. 36. – № 531.

¹⁹ Жерела до історії України-Руси / Під ред. М. Грушевського. – Т. 3. – Львів, 1900. – С. 415, 417.

²⁰ Tablica V. Linia Frydrusza Pawcza // Łaszczyńska O. Ród Herburtów w wiekach średnich. – Poznań, 1948. – S. 423.

- ²¹ Артасів (5 ланів), Великий Дорошів (3 л.), Городиславичі (3 л.), Гребінці (0,5 л.), Грибовичі (12 л.), Збоїська (2 л.), Корниличі (спалене), Кошелів (2 л.), Олбині (Убині, 5 л.), Підгородище (3 л.), Під'ярків (2 л.), Ременів (частина, 1 л.), Романів (4 л.), Стронятин (2 л.), Сулимів (8 л.), Сухоріччя (3 л.) – разом 55,5 ланів (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 155).
- ²² AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 168v.
- ²³ Ibid. – K. 168–168v.
- ²⁴ Barącz S. Kronika Oleska // Towarzysz duchowieństwa katolickiego. – Tarnopol, 1864. – Т. 1. – S. 402–403.
- ²⁵ Ibid. – S. 403–404.
- ²⁶ Голосковичі (1 л.), Конюшків (1 л.), Чишки (1 л.), Кути (1 л.), Ясенів (5 л.), Ренів (3 л.), Комарів (3 л.), Заболотці (1 л.), Черниця (0,5 л.), Пониква (2 л.), Берлин (1 л.), Суходіл (новозакладене), Білявці (новозакладене), Стогинь (новозакладене), Пеняки (новозакладене), Залізці (?), Хватівці (?), Чехи (2 л.), Черемошна (4 л.), Ушня (4 л.), Підлисса (?), Підгірці (4 л.), Желехівці і Городилів (2 л.), Дуб'є (8 л.). Загальна площа поселень, лани яких зазначені у документі, становить 43,5 ланів (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. Cz. I. – S. 157–158).
- ²⁷ Голосковичі, Романів, Чишки, Кути, Ясенів, Конюшків, Комарів, Заболотці, Черниця, Пониква, Берлин, Суходіл, Білявці, Стогинь, Залізці, Хватівці (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 20. – K. 174–174v).
- ²⁸ Barącz S. Kronika Oleska... – S. 405.
- ²⁹ Ibid. – S. 407.
- ³⁰ Ibid. – S. 407–408.
- ³¹ Źelewski R. Herburt Jan h. własnego (po 1524–1577) // PSB. – Wrocław; Warszawa; Kraków, 1960–1961. – Т. IX/3. – Zesz. 42. – S. 440; Cynarski S. Herburt Walenty h. własnego (1524–1572) // Ibid. – S. 453
- ³² AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 758v.
- ³³ Ibid. – K. 771v–772.
- ³⁴ Ibid. – K. 772–773.
- ³⁵ Дідичними селами Болестрашицьких на середину XVI ст. були Вістовичі, Підгайчики і Рудки (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 188).
- ³⁶ За реєстром 1578 р. обидві родини разом володіли селами Підгайчики (8,5 л.), Новосілки (10 л.), Долобів (3 л.), Вістовичі (4 л.), Яремків (1,5 л.), Рудки (3 л.) загальною площею 30 ланів (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 69).
- ³⁷ Підгайчики, Новосільці, Долобів, Долобовичі, Вістовичі, Яремків, Рудки (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 759–759v).
- ³⁸ Barącz S. Kronika Oleska... – S. 403.
- ³⁹ Кадлубиська (4 л.), Пониковиця (3 л.), Підгірці (2 л.), Висоцько (1 л.), Юськовичі (3 л.), Ожидів (3 л.), Черниця (1 л.), Броди (3 л.), Смільно (2 л.), Закомар'я (2 л.), Берлин (1 л.), Буг (1 л.) (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 157).
- ⁴⁰ Реєстри початку XVI ст. такого маєткового комплексу не фіксують, а поселення, що до нього входили, зазначені в рубриках *Fredrusz* (Залізці) і *Zloczow* (Ремезівці) (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 158).
- ⁴¹ Barącz S. Założce. – Poznań, 1889. – S. 3, 4.
- ⁴² Barącz S. Kronika Oleska... – S. 406.
- ⁴³ Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska pod względem historycznym, jeograficznym i statystycznym opisana. – Warszawa, 1845. – Т. 2. – Cz. 2. – S. 593.
- ⁴⁴ Barącz S. Kronika Oleska... – S. 406.
- ⁴⁵ Ibid. – S. 412.
- ⁴⁶ Тим не менше, реєстр 1584 р. фіксував Яна та Войцеха Каменецьких власниками частини Олеска та сіл Вертелка, Висоцько, Закомар'я, Кам'янка, Кадлубиська, Мшанець, Пониковиця, Підлисса, Стриборівка, Тростянець (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 773–773v, 774v–775).
- ⁴⁷ За тим же реєстром Станіславу належало містечко Залізці, села Мильно, Мильно Красівське, Підліски, Ратищів, Чистопати, а також, ймовірно, Гранів (Ренів) і Воробіївка (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 773v–774v, 791; Barącz S. Kronika Oleska... – S. 413).
- ⁴⁸ Barącz S. Założce. – Poznań, 1889. – S. 4.
- ⁴⁹ Владислав Ягайло надав Ганачів львівським францисканцям привілеєм від 30 вересня 1400 р. Таким чином, Ганачів перебував у власності Ключів лише частково (AGZ. – Т. III. – S. 145. – № LXXIV).
- ⁵⁰ Lu[dwik] Dz[iedzicki]. Wyżniany // Słownik geograficzny... – Lwów, 1895. – Т. XIV. – S. 164.
- ⁵¹ Тут Клеменс Ключ володів 55 ланами угідь: Розворяни (7 л.), Вижняни (7 л.), Печенія (11 л.), Коросно (9 л.), Куровичі (12 л.), Ганачів (4 л.), Солове (5 л.). Окрім цього, Ключ виступав власником с. Якимів на 4 ланах (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 68, 69).

- ⁵² У 1552 р. парохію очолював львівський мансіонарій Марцін Понятовський (AGZ. – Т. X. – S. 61. – № 925).
- ⁵³ *Lu[dwik] Dz[iedzicki]. Wyżniany // Słownik geograficzny...* – Lwów, 1895. – Т. XIV. – S. 164-165.
- ⁵⁴ У реєстрі 1515 р. в рубриці *Cola* подано 17 населених пунктів, однак приналежність їх усіх галицькому каштеляну малоюмовірна (*Див.: Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I... S. 159-160).
- ⁵⁵ *Kiryk F. Kola (Koło) Paweł h. Junosza (zm. 1509) // PSB.* – Wrocław; Warszawa; Kraków, 1967. – Т. XIII/2. – Zesz. 57. – S. 287.
- ⁵⁶ *Kowalska H. Kola (Koło) Jan z Dalejowa h. Junosza (zm. 1543) // PSB.* – Wrocław; Warszawa; Kraków, 1967. – Т. XIII/2. – Zesz. 57. – S. 286.
- ⁵⁷ *Ibid.*
- ⁵⁸ AGZ. – Т. X. – S. 116. – № 1751, 1752.
- ⁵⁹ *Ibid.* – S. 144. – № 2195.
- ⁶⁰ Кривчиці (5 л.), Передримихи (3 л.), Гребінці (2 л.), Боянець (2 л.), Зіболки (6 л.), Никонковичі (8 л.), Сороки (1,5 л.), Яструбків (2 л.), Мервичі (7 л.), Мокротин (7 л.), Цунів (5,5 л.), Надичі (1 л.), Знесіння (3 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 63, 71, 73-75).
- ⁶¹ Боянець, Гребінці, Мервичі, Надичі (частина), Никонковичі, Передримихи, (частина), Ременів, Сороки (разом з Дорогою Гинковою і іншими), Цунів (частина) (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 764v-766).
- ⁶² AGZ. – Т. X. – S. 181. – № 2830.
- ⁶³ За поборовим реєстром 1589 р. Коритки володіли двома ланами в с. Волоща та селом Мала Білина (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 29, 36).
- ⁶⁴ Згідно поборового реєстру 1578 р. Павло Коритко був власником п'яти сіл – Лівчиці (5 л.), Тулиголови (14 л.), Сулятів (Сусолів?, 3 л.), Погірці (12 л.), Конюшки (3 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 64).
- ⁶⁵ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 170v.
- ⁶⁶ *Ibid.* – K. 171.
- ⁶⁷ *Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 70.
- ⁶⁸ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 806v.
- ⁶⁹ *Ibid.* – K. 785.
- ⁷⁰ *Ibid.* – K. 805.
- ⁷¹ За побором 1515 р. Ванько Лагодовський володів загалом 48 ланами угідь – селами Винники (6 л.), Станислав (6), Погорільці (4 л.), Борщів (3 л.), Коросно і Ганачів (спустошені), Торкутин (3 л.), Підберізці (6 л.), Дворища (3 л.), Каменеполь (2 л.), Підбірці (3 л.), Вовків (6 л.), Кагуїв (6 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 156, 157).
- ⁷² AGZ. – Т. X. – S. 40. – № 599-601, 604; S. 41. – № 608; *K[azimiera] K[limkowa]. Agraracja // Słownik polszczyzny XVI wieku.* – Wrocław; Warszawa; Kraków, 1966. – Т. 1 (A-Bany). – S. 91.
- ⁷³ AGZ. – Т. X. – S. 42. – № 623, 626.
- ⁷⁴ *Ibid.* – S. 110. – № 1643, 1644.
- ⁷⁵ Загалом, це було 35 ланів угідь – Станислав (15 л.), Підгайчики (8 л.), Погорільці (5 л.), Дворища (3 л.), Торкутин (4 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 64).
- ⁷⁶ Місто Погорільці, села Станислав, Підгайчики, Залука, Погорільці, Двориська, Торкутин, Костенів (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 784v-785).
- ⁷⁷ Заможський купив у подружжя Лагодовських місто і село Погорільці, Торкутин, Станислав, Дворище, Підгайчики і Залука (AGZ. – Т. X. – S. 197. – № 3103).
- ⁷⁸ AGZ. – Т. X. – S. 200. – № 3160.
- ⁷⁹ *Szyska J. Terytorium i infrastruktura gospodarcza starostwa gródeckiego do połowy XVI wieku // Narodziny Rzeczypospolitej. Studia z dziejów średniowiecza i czasów wczesnonowożytnych.* – Kraków, 2012. – Т. 1. – S. 675.
- ⁸⁰ *Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska.* – Т. 2. – Cz. 2. – S. 573.
- ⁸¹ Місто Комарно, села Угерці (1,5 л.), Хлопи (4 л., 8 пустих), Катериничі (0,5 л.), Якимчиці (4 л., 4 пустих), Кліцько (6,5 л.; 6 пустих), Татаринів (3 л.), Андріянів (спалене), Грімне (24 л., 4 пусті), Березець, Кореличі, Кростковичі (спалені, два останні дуже віддалені від Комарна і можливо до складу ключа не входили), Колодруби (12 л.), Бірче і Поріччя (6 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 163).
- ⁸² Якимчиці (1 л.), Кліцько (8 л.), Татаринів (6 л.), Колодруби (8,5 л.), Грімне (24,5 л.), Угерці (1,5 л.), Катериничі (1,5 л.), Хлопи (11,5 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 76).
- ⁸³ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 175v.
- ⁸⁴ *Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska...* Т. 2. – Cz. 2. – S. 574; *Dworzaczek W. Ostroróg Jan h. Nałęcz (1565-1622) // PSB.* – Wrocław; Warszawa; Kraków; Gdańsk, 1979. – Т. XXIV/3. – Zesz. 102. – S. 509, 510.
- ⁸⁵ *Lu[dwik] Dz[iedzicki]. Olesko // Słownik geograficzny...* – Warszawa, 1886. – Т. VII. – S. 466.

⁸⁶ Через своє географічне положення (на межі Галичини та Волині) Олесько постійно було предметом суперечок, які досягли апогею під час війни за галицько-волинську спадщину. Ще у 1327 р. Олеський замок разом з навколишніми територіями набув у власність галицько-волинський князь Юрій II Болеслав Тройденевич, після якого у 1340 р. місто у складі Волинського уділу перейшло до литовського князя Любарта. Завдяки успішному походу польських військ у 1366 р. на Волинь, Любарт був змушений підписати трактат, на підставі якого Олесько стало власністю Корони. Після смерті Казимира III, угорський король Людовік у 1370 р. надав місто у власність своєму родичу, наміснику Галичини Владиславу Опольському. У 1377 р. Олесько стало угорською прикордонною залогою. Після вигнання Людовіка з Галичини у 1382 р., містом знову заволодів Любарт. Нарешті у 1432 р. після облоги, Олесько вдалося остаточно повернути до Польської Корони (*Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska. – Т. 2. – Cz. 2. – S. 592–593*).

⁸⁷ За даними Броніслава Заморського, Гологори стали власністю Сенінських у 1500 р. Після цього представники родини почали вказувати себе у документах як “Сенінські з Гологор”, (зокрема, галицький каштелян Ян Сенінський). До 1500 р. населений пункт належав Кердейовичам. У складі Гологірського комплексу станом на 1515 р. перебували села Озерна, Риків, Кіндратів, Розгадів, Ясенівці, Сукманів, Бібщани, Стінка, Кальне, Трудовач, Урмань, Богутин, Гологірки, Лішків, Лоні, Ляшки, Куровичі, Жуків, Вижняни, Ляшки Верхні і Нижні, Бонишин, Глинна, Золочівка, Печеніги, Солова (*Zamorski B. Kronika Pomorzańska: według źródeł miejscowych opowiedziana. – Lwów, 1867. – S. 15; Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 58–159*).

⁸⁸ *Barącz S. Kronika Oleska... – S. 401–402.*

⁸⁹ *Zamorski B. Kronika Pomorzańska: według źródeł miejscowych opowiedziana. – Lwów, 1867. – S. 15.*

⁹⁰ *Ibid.*

⁹¹ За поборовим реестром 1515 р. до ключа входили села Золочів, Стовпин, Переволочна, Чепелівці (Чепелі), Тур’є, Підлипці, Плугів, Пеняківці, Звижень, Побуче (Побіч), Манаїв, Литовище, Струтинь, Желехівці, Нище, Голубовиця, Ремезівці, Сновичі, Хильчиці, Липівці (*Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 158*).

⁹² *AGZ. – Т. X. – S. 53. – № 803.*

⁹³ *AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 171v–172.*

⁹⁴ *Ibid. – K. 172–172v.*

⁹⁵ Місто Поморяни, села Кальне, Розгадів, Бібщани, Богутин, Риків, Золочівка, Віцинь, Озерна, Пнятин, Поріччя, Сукманів, Красносільці, Жабин, Славна, Вірлів, Плесняни (*AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 780v–782*).

⁹⁶ Матеріали поборових реєстрів практично не згадують про цю родину в якості власників, як і про їх володіння – у реєстрах 1515, 1552 рр. немає згадок про Коропець і Шпиколоси (натомість Ремезівці і Снович в документі 1515 р. зафіксовані у рубриці *Zloczow*, а в 1552 р. належать якомусь Шпикловському). В документі 1578 р. жодне з чотирьох сіл не згадане взагалі. Кердейовичі, як власники Ремезівців, Снович, Шпиколосів та Чижева, виступають лише у реєстрі 1584 р. (*Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 158 (1515 р.); AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 171v–172v (1552 р.); K. 770–770v (1584 р.)*).

⁹⁷ *Zamorski B. Kronika Pomorzańska: według źródeł miejscowych opowiedziana. – Lwów, 1867. – S. 9–10, 11, 15.*

⁹⁸ Хильчиці (5 л.), Стінка (5 л.), Ляцьке (6 л.), Бонишин (2 л.), Ясенів (4 л.), Нагоряни (2 л.), Гологірки (3 л.), Трудовач (4 л.), Лоні (3 л.), Плугів (1 л.), Ладанці (1 л.), Урмань (3 л.), Борщів і Залиг’я (1 л.), Жуків (4 л.) (*Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 65*).

⁹⁹ Місто Гологори, села Ляцьке, Бонишин, Лоні, Ушня, Трудовач, Хильчиці, Гологірки, Стінка, Нагоряни, Ясенівці, Гурманів (Урмань), Ладанці, Виписки, Зашків, Жуків, Пліхів (*AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 778v, 779v–780*).

¹⁰⁰ *Sikora F. Sieniawski Gunter, właściciel Gunter, Guncerz z Sieniawy i Wojniłowa h. Leliwa (zm. ok. 1494) // PSB. – Warszawa; Kraków, 1996. – Т. XXXVII/1. – Zesz. 152. – S. 118.*

¹⁰¹ За поборовим реестром Львівської землі 1517 р. у власності Рафала Сенявського перебували села Жабокруки, Бережани, Лісники, Гончарі, Трибоківці, Репехів, Сенява, Дубівці, Лапшин, Ходорківці (*AGAD. ASK. – Dz. II. – Sygn. 20. – K. 611*).

¹⁰² *Plewczyński M. Sieniawski Mikołaj h. Leliwa (1489–1569) // PSB. – Warszawa; Kraków, 1996. – Т. XXXVII/1. – Zesz. 152. – S. 123, 126–127.*

¹⁰³ *Ibid. – S. 127.*

¹⁰⁴ *Ibid.*

¹⁰⁵ *Ibid. – S. 121.*

¹⁰⁶ Теронім Сенявський, руський воевода: місто Бережани; села Городиславичі (5 л.), Романів (4 л.), Підгородище (3 л.), Під’ярків (6 л.), Жуків і Дрищів (3 л.), Лісники (5 л.), Посухів (5 л.), Сільце (4 л.), Лапшин (10 л.), Гиновичі (5 л.), Потутори (5 л.); брат Рафал Сенявський: села Грибовичі (8 л.), Збоїська (3 л.); дружина Рафала Катажина: місто Сенява, села Ходорківці (7,5 л.), Сенява (5 л.) (*Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 62, 71–72, 75–76*).

- ¹⁰⁷ *Schneider A.* Staresioło pod Lwowem // Dodatek Miesięczny do Gazety Lwowskiej: poświęcony historyi, statystyce i ekonomii krajowej. – Rok I. – Т. II. – Zesz. 5. – Maj 1872. – Lwów, 1872. – S. 7.
- ¹⁰⁸ Старе Село (18 л.), Хрінів (8 л., 2 пустих), Глібовичі і Дубівці (разом 14 л.), Шоломинь (7 л.), Лопушна (6 л.), Будьків (10 л.), Монастир (8 л.), Суходіл (10 л.), Вільховець (10 л.), Звенигород (8 л.) – всього 101 лан (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 155).
- ¹⁰⁹ Старе Село (25 л.), Глібовичі (26 л.), Лопушна (22 л.), Суходіл (18 л.), Вільховець (8 л.), Будьків (17 л.), Шоломинь (17 л.), Підмонастир (9 л.), Ранів (20 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 76).
- ¹¹⁰ Старе Село (25 дворищ), Вільховець (8 д.), Лопушна (22 д.), Гринів (20 д.), Суходіл (18 д.), Шоломинь (17 д.), Будьків (17 д.), Підмонастир (9 д.), Глібовичі (56 д.) – всього 192 дворища. Як бачимо, практично у всіх селах кількість ланів співмірна з кількістю дворищ, за винятком Глібович, де на 26 ланах знаходилося 56 дворищ (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 785v–786v).
- ¹¹¹ *Капраль М.* Жидачівський повіт Львівської землі в XVI ст. (за матеріалами поборових реєстрів) // Збірник наукових праць на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя – Київ-Львів, 2004 – Т. 1 – С. 751, 756.
- ¹¹² Перший комплекс перебував у власності Єви Жоравинської і знаходився неподалік Жидачівського повіту (села Псари, Княгиничі, Долиняни). Другий комплекс включав поселення на північний схід від Львова – Підліски, Яричів, Запитів, Хрінів (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 175v, 189v).
- ¹¹³ *Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 71.
- ¹¹⁴ *Ibid.* – S. 72, 73.
- ¹¹⁵ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 768v–770v.
- ¹¹⁶ *Ibid.* – K. 777–777v.
- ¹¹⁷ Домажир (2 л.), Зелів (2,25 л.), Жорницька (2,25 л.), Лозина і Дубровиця (4.5 л.) (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 73).
- ¹¹⁸ *Urządnicy województwa ruskiego XVI–XVIII wieku (ziemie halicka, lwowska, przemyska, sanocka): spisy / Oprac. K. Przyboś.* – Wrocław; Warszawa; Kraków; Gdańsk; Łódź, 1987. – S. 307.
- ¹¹⁹ *Ibid.* – S. 402; AGZ. – Т. X. – S. 18. – № 270.
- ¹²⁰ Селиська, Милятичі, Товщів, Стрілки, Руда, Воля, Конюхи, Волове, Глинсько, Гряда (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 156).
- ¹²¹ Селиська, Милятичі, Товщів, П'ятничани, Руда, Конюхи (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 172v).
- ¹²² У володінні Станіслава Венгленського перебували села Конюхи, Руда, П'ятничани (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 783–783v).
- ¹²³ AGZ. – Т. X. – S. 177. – № 2753.
- ¹²⁴ Митулин, Новосільці, Вишнівець, Перемишляни, Вільшаниця, Плетеничі, Білка, Містки, Лісновичі, Воля, Свірж, Глібовичі (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 162)
- ¹²⁵ За реєстром 1552 р. Галкам належали села Митулин, Новосільці, Вільшаниця. В 1584 р. Станіслав Галка володів лише Митулином і Вільшаницею (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 175v, 808v).
- ¹²⁶ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 175v–176.
- ¹²⁷ Давидів, Черепин (Андрій Давидовський); частина Новосільців (Миколай Давидовський) (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 791, 808).
- ¹²⁸ *Urządnicy województwa bełskiego i ziemi chełmskiej XVI–XVIII wieku: spisy / Oprac. H. Gmiterek i R. Szczygieł.* – Kórnik, 1992. – S. 71.
- ¹²⁹ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 175.
- ¹³⁰ За реєстром 1578 р. белзькій воеводині належали села Андріївка, Боложинів, Грайків, Кобилі, Переволочна, Стовпин, Тур'я. Аналогічний перелік (крім Андріївки) подавав документ 1584 р. (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 72; AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 778–778v).
- ¹³¹ *Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 62, 70, 71.
- ¹³² Очевидно, Павло зосередив у своїх руках Поріччя після смерті брата Яна, який був співвласником села (*Źródła dziejowe.* – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 63; AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 810; AGZ. – Т. X. – S. 88. – № 1326).
- ¹³³ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 767v–768.
- ¹³⁴ Місто і село Куропатники, Будилів, Бишки, Потік, Сенів, Плоти́ча, Вибудів, Пшемсько (можливо Перегінсько), Чижів (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 176v, 180).
- ¹³⁵ Місто Куропатники, села Бишки, Будилів, Плоти́ча (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – K. 799v).
- ¹³⁶ AGZ. – Т. X. – S. 178. – № 2771.
- ¹³⁷ *Ibid.* – S. 44. – № 667 (1543 p.); S. 49. – № 743 (1546 p.).
- ¹³⁸ *Ibid.* – S. 76. – № 1135.

- ¹³⁹ Глинна, Зимна Вода (разом із Семпами), Лісневичі, Містки, Поляна (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 177v).
- ¹⁴⁰ AGZ. – Т. X. – S. 142. – № 2158.
- ¹⁴¹ Ibid. – S. 94. – № 1421.
- ¹⁴² Ibid. – № 1422.
- ¹⁴³ AGZ. – Т. X. – S. 163. – № 2525; S. 197. – № 3114; S. 198. – № 3120.
- ¹⁴⁴ Згідно з реєстром 1578 р. Кшиштофу належали місто Наварія, села Глинна, Зимна Вода, Містки, Наварія, Поляна, Суховоля. Реєстр 1584 р. вказував на приналежність жидачівському військовому села Лісновичі, однак не зазначав про Зимну Воду (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 62, 65, 68; AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 796v).
- ¹⁴⁵ Виннички, Дмитровичі, Неслухів, Зелів, Печихвости (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 176v–177).
- ¹⁴⁶ AGZ. – Т. X. – S. 61. – № 925.
- ¹⁴⁷ Ibid. – S. 50. – № 751; S. 55. – № 826.
- ¹⁴⁸ AGZ. – Т. X. – S. 64. – № 969.
- ¹⁴⁹ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 790v.
- ¹⁵⁰ Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 64, 65, 74, 77.
- ¹⁵¹ AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 188v; AGZ. – Т. X. – S. 55. – № 821.
- ¹⁵² За реєстром 1578 р. до маєтностей Станіслава належали Винники, Коропуж (разом з Кшиштофом Подолецьким), Підберізці, Селиська, Тучапи, Хишевичі. Окремо власником Загірців був Вінцент Подолецький (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 63, 64, 68, 71).
- ¹⁵³ Urzędnicy województwa ruskiego... – S. 379; AGZ. – Т. X. – S. 163. – № 2525.
- ¹⁵⁴ Місто Буще, села Чуперносів (Єжи Свірзький), Вербів (Єжи і Станіслав), Двірці, Свірж (Анджей), Глібовичі (Анджей, а також Тарло) (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 171v).
- ¹⁵⁵ AGZ. – Т. X. – S. 47. – № 698.
- ¹⁵⁶ Ibid. – S. 52. – № 782.
- ¹⁵⁷ Катажина Свірзька: місто Млинівці і село Підтемне; теребовельський суддя Ян: місто Буще, села Тучне і Глібовичі; галицький каштелян Кшиштоф: Свірж і Неділиська; Ієронім: Волове (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 62, 65, 67, 71, 72).
- ¹⁵⁸ Ян: місто Буще, села Поручин, Глібовичі, Тучна; Ієронім: Волове; Кшиштоф: Свірж, Неділиська; Катажина: м. Млинівці, с. Підтемне (AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 792, 795, 810).
- ¹⁵⁹ Глуховичі, Гончарі, Коцурів, Осталовичі (частина), Сороки (Див.: AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 177v–178).
- ¹⁶⁰ Реєстр 1578 р.: Стоки і Коцурів (Маргарета), Жабокруки (Луція), Любша і Жабокруки (Ян), Берездівці (Якуб), Гончарі (Барбара). Реєстр 1584 р.: частина Берездівців (Миколай), Жабокруки і Любша (Ян), Стоки (Прокоп), Коцурів (Маргарета) (Źródła dziejowe. – Warszawa, 1902. – Т. XVIII. – Cz. I. – S. 63, 66, 70, 71, 74; AGAD. ASK. – Dz. I. – Sygn. 19. – К. 794v, 809).
- ¹⁶¹ Sikora F. Sieniawski Gunter, właściciel Gunter, Guncerz z Sieniawy i Wojniłowa h. Leliwa (zm. ok. 1494) // PSB. – Warszawa-Kraków, 1996. – Т. XXXVII/1. – Zesz. 152. – S. 118.

* * *

Смерека Богдан (Львів): Поборові реєстри як джерело для вивчення приватних землеводів та їх власників у Львівській землі Руського воєводства в XIV ст.

У статті на прикладі Львівської землі Руського воєводства досліджено роль поборових реєстрів у вивченні приватних землеводів та їх власників на протязі XVI ст. Розглянуто найбільших володільців на цій території серед представників шляхти та їх маєтності. Перелічено способи фіксації власників у подібних документах. Проаналізовано процеси, які визначали динаміку приватного землеволодіння у Львівській землі і зазначено, яким чином ці зміни відображалися у структурі документів.

Ключові слова: фіскальні джерела, історична географія, приватні землеволодіння.

* * *

Smereka Bohdan (Lviv): Tax Registers as the Source for the Study of Private Land Ownership and its Owners in the Lviv Land of the Rus' Voivodship in the 16th c.

On the example of the Lviv land of the Rus' voivodship the role of tax registers in the study of private land ownership and their owners during the 16th century is investigated in the article. The largest holders in this area among the gentry and their estates are examined. The ways of fixing holders in such documents are listed. The processes that determined the dynamics of private ownership of the Lviv land and noted how these changes are reflected in the structure of documents.

Keywords: fiscal sources, historical geography, private land ownership.